

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

أَلْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ
دِينًا فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ.

خَطَبَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ فِي الْمُسْلِمِينَ، وَهُوَ عَلَى نَاقَتِهِ فِي عَرَاقَاتِ حُطَبَةٍ
طَوِيلَةٍ، جَاءَ فِيهَا: أَيُّهَا النَّاسُ، إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ، وَلَا يَحِلُّ لِأَمْرٍ مُسْلِمٍ
مَالُ أَخِيهِ إِلَّا عَنْ طَيْبٍ نَفْسٍ مِنْهُ. أَلَا هَلْ بَلَّغْتُ! اللَّهُمَّ اشْهَدْ. فَلَا تَرْجِعَنَّ
بَعْدِي كُفَّارًا يَضْرِبُ بَعْضُكُمْ رِقَابَ بَعْضٍ، فَإِنِّي قَدْ تَرَكْتُ فِيكُمْ مَا إِنِ اخْتَذْتُمْ
بِهِ لَنْ تَصِلُوا بَعْدَهُ: كِتَابَ اللَّهِ وَسُنَّةَ نَبِيِّهِ وَعِثْرَتِي أَهْلَ بَيْتِي.

Muhterem Müminler! Bugünkü hutbemizin konusu, Peygamber Efendimiz ﷺ'in Vedâ Hutbesi'nden bazı bölümler olacaktır.

Peygamber Efendimiz ﷺ, hicretin 10. yılında, 9 Zilhicce Cuma günü, zevâl vaktinden sonra, Vedâ Haccı esnasında Arafat Vâdisi'nin ortasında, Kasvâ adlı devesi üzerinde yaklaşık 124 bin sahabeye ve bütün insanlığa hitaben şöyle buyurdu: **"Ey insanlar!** Sözümlü iyi dinleyiniz. Bilmiyorum, belki bu seneden sonra sizinle burada ebedî olarak bir daha berâber olamayacağım. **İnsanlar!** Bu günleriniz nasıl mukaddes bir gün, bu aylarınız nasıl mukaddes bir ay, bu şehriniz Mekke nasıl kutsal bir şehir ise, canlarınız, mallarınız, nâmus ve şerefınız de öylece mukaddestir; her türlü tecâvüzden korunmuştur. **Ashâbım!** Yarın rabbinize kavuşacaksınız. Bugünkü her hâl ve hareketinizden muhakkak sorulacak, hesaba çekileceksiniz. Sakın benden sonra eski sapıklıklara dönüp de birbirinizin boynunu vurmayınız. **Ashâbım!** Kimin yanında bir emânet varsa, onu sâhibine versin. Fâizin her çeşidi kaldırılmıştır, ayağımın altındadır. Fakat aldığınız borcun aslını ödemek gerekir. Ne zulmediniz, ne de zulme uğrayınız. Allah'ın emriyle bundan böyle fâizcilik yasaktır. **Ashâbım!** Câhiliyet devrinde güdülen kan davaları da tamamen kaldırılmıştır. **"Ey insanlar!** Ey İnsanlar, yalan yere Allah'ın adını anarak yemin etmeyin. Kadınların haklarını gözetmenizi ve bu konuda Allah'tan korkmanızı tavsiye ederim. Sizin kadınlar üzerinde hakkınız, onların da sizin üzerinizde hakları vardır. **Mü'minler!** Size iki emânet bırakıyorum. Onlara sınıksız sarıldıkça yolunuzu hiç şaşırırmazsınız. Bu emânetler, Allah'ın kitabı Kur'ânı kerim ve O'nun Rasulunun sünneti ve ehli beytidir. Siyah bir köle başınıza âmir olarak tayin edilse dahi onu dinleyin ve itaat edin. Suçlu kendi suçundan başkası ile suçlanamaz. Baba, oğlunun suçu üzerine, oğlu da babasının suçu üzerine suçlanamaz. **Ey insanlar!** Dikkat ediniz! Şu dört şeyi kesinlikle yapmayın: 1- Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmayın. 2- Haksız yere adam öldürmeyin. 3- Zina etmeyin. 4-

Hırsızlık yapmayın. **Mü'minler!** Sözümlü iyi dinleyin, iyi belleyin. Rabbiniz birdir, babanız birdir. Hepiniz Âdem'densiniz, Âdem de topraktan yaratılmıştır. Hiç kimsenin başkaları üzerinde soy sop üstünlüğü yoktur. Allah katında üstünlük, ancak takvâ ileddir. Müslüman müslümanın kardeşidir. Böylece bütün müslümanlar kardestir. Gönül hoşluğu ile kendisi vermedikçe, başkasının hakkına el uzatmak helâl değildir. Müslümanın kim olduğunu size anlatayım mı? Müslümanların, dilinden ve elinden zarar görmediği kişidir. Müminin kim olduğunu size anlatayım mı? İnsanların mallarına ve canlarına zararı dokunmayacağından emin olduğu kişidir. Muhacirin kim olduğunu size anlatayım mı? Kötülükleri ve günah işlemeyi terk eden kişidir. Mücahidin kim olduğunu size söyleyeyim mi? Allah'a itaat yolunda nefsiyle mücadele eden kişidir. İyi dinleyin, mahşerde bir kısım insanlar için elimden bir şey gelmezken bir kısmını kurtaracağım. Ya Rabbi ashabım, diyeceğim. Bana, 'Senden sonra din adına neler icat ettiklerini bilmiyorsun', buyuracak. Ben cennetteki kevser havuzunun başında sizi bekleyen öncünüzüm. Ey İnsanlar! Dinde aşırılıktan sakının. Sizden öncekileri kesinlikle dinde aşırılıkları helak etmiştir. **Ashabım!** Nefsinize de zulmetmeyin. Nefsinizin de üzerinizde hakkı vardır. Bu nasihatlarımı burada bulunanlar, bulunmayanlara tebliğ etsinler. **Ashabım!** Benim dışımda benden sonra peygamber gelmeyecektir. Allah'tan korkun, beş vakit namazınızı kılın, Ramazan orucunuzu tutun, malınızın zekatını verin, başınız da ki âmirlerinize itaat edin. Böylece Rabbinizin Cennetine girersiniz. **"Ey insanlar!** Yarın beni sizden soracaklar, ne dersiniz? **Ashâbı kiram;** Allah'ın dinini tebliğ ettin, vazîfeni hakkıyla yaptın, bize nasihat ve vasiyette bulundun, diye şehadet ederiz, dediler.

Rasûlüllah (s.a.s.) mübarek şehâdet parmağını göğre doğru kaldırdı, cemâat üzerine çevirip indirdikten sonra üç defa: **Şâhid ol Yâ Rab! Şâhid ol Yâ Rab! Şâhid ol Yâ Rab!** buyurdu.